

Smidstrup Vandværk A.m.b.a.
Hågendrupvej 2b
3250 Gilleleje

Sag: 13.02.00-G01-2-26

5. marts 2026

Dispensation fra kvalitetskrav for NN-dimethylsulfamid (DMS) - Smidstrup Vandværk

Afgørelse

Hermed meddeles dispensation til at levere vand, der ikke overholder kvalitetskravene for NN-dimethylsulfamid (herefter kaldt DMS) til Smidstrup Vandværk. Dispensationen er givet efter §28 i bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg.

Dispensationen gives på følgende vilkår:

1. Dispensation gives for 3 år og udløber d. 5. marts 2029.
2. Dispensationen tages op til behandling, hvis niveauet af DMS ved forbrugers taphane stiger til over 0,4 µg/l.
3. Udover den rutinemæssige kontrol for DMS 1. gang årligt i regi af B-prøven, skal drikkevandet ved forbrugers taphane analyseres for DMS 1 gang årligt i 2. kvartal 2026, 2027 og 2028. Gerne i regi af en af de 4 A-prøver der skal udtages årligt ved forbruges taphane.
4. Prøver skal udtages og analyseres af et akkrediteret analyselaboratorie. Prøverne skal også fremsendes til Gribskov Kommune på drikkevand@gribskov.dk og indberettes til GEUS Jupiter database.
5. Der skal senest d. 1. august 2027 foreligge en handleplan for hvilke udbedrende foranstaltninger der påtænkes gennemført for at sikre en varig overholdelse af kvalitetskravet for DMS. I handlingsplanen skal der indgå en tidsplan og skøn over omkostninger.
6. Vandværkets forbrugere orienteres om dispensationen hhv. ved offentliggørelse på Gribskov Kommunes hjemmeside og derudover skal dispensationen også fremgå af Smidstrup Vandværks hjemmeside.

7. Dispensation kan til enhver tid ændres eller tilbagekaldes, hvis der sker en væsentlig stigning af indholdet af DMS.

Baggrund

Smidstrup Vandværk A.m.b.a. har en tilladelse til indvinding af 75.000 m³ grundvand pr. år. Vandværket indvinder fra fire borerer med DGU-nr. 182.35a, 182.35b, 182.131 og 182.554. Vandværket har en nødforbindelse til Udsholt Vandværk. Vandværket forsyner ca. 1078 andelshavere hvoraf ca. 80% er sommerhuse.

Vandværket består af 2 separate anlæg, Strandvejsværket og Hågendrupværket. Strandvejsværket indvinder vand fra borererne 182.35a og 182.35b, mens Hågendrupværket indvinder vand fra borererne 182.131 og 182.554. Af de 2 anlæg er det Strandvejsværket der oplever udfordringer med forhøjet indhold af DMS. Vandværket har på den baggrund valgt at drosle ned på den mængde vand der leveres fra Strandvejsværket således at ca. 1/3 af Smidstrup Vandværks leverede vand kommer fra Strandvejsværket og 2/3 kommer fra Hågendrupværket. Af samme årsag har indholdet af DMS i prøver ved forbrugers taphane varieret over tid.

Første gang der blev målt et forhøjet niveau af DMS hos forbrugers taphane var i 2019. I den forbindelse blev Styrelsen for Patientsikkerhed hørt og bemærkede, at niveauet af DMS ikke udgjorde en sundhedsmæssig risiko. På baggrund af det forhøjede niveau af DMS valgte Smidstrup Vandværk at ændre i deres pumpestrategi for at forsøge at afhjælpe problemet. Vandværkets forbrugere blev i denne sammenhæng orienteret om det forhøjede niveau af DMS ved artikel i lokale medier og Smidstrup Vandværk har orienteret om indholdet af DMS på deres hjemmeside. Der blev også indført skærpet kontrol for DMS både ved forbrugers taphane og i vandværkets borerer. Der blev ikke meddelt nogen dispensation tilbage i 2019 og de efterfølgende års prøver svingede mellem at overholde og overskride kvalitetskravet for DMS. De seneste 2 prøveresultater ved forbrugers taphane har dog overskredet kvalitetskravet.

Gribskov Kommune vurderer derfor det er nødvendigt at meddele en dispensation for overskridelse af kvalitetskravet for DMS og stille krav om at vandværket målrettet arbejder mod en varig overholdelse af kvalitetskravet ved forbrugers taphane.

I tabellerne nedenfor fremgår de seneste års indhold af DMS ved forbrugers taphane, ved afgang værk og i de 4 borerer tilknyttet Smidstrup Vandværk.

Tabel 1. Historik over indhold af DMS ved forbrugers taphane.

	Indhold af DMS µg/l
Prøvedato	Forbrugers Taphane
5. september 2019	0,11
24. september 2020	<0,01
11. februar 2021	0,07
15. september 2021	<0,01
14. september 2022	0,21
4. december 2023	0,04
26. september 2024	0,15
25. september 2025	0,25

Tabel 2. Historik for indhold af DMS ved afgang værk hhv. Strandvejsværket og Hågendrupværket.

	Indhold af DMS µg/l	
Prøvedato	Afgang Strandvejsværket	Afgang Hågendrupværket
11. februar 2021	0,07	
11. november 2022	0,14	
4. marts 2022	0,2	0,016

Tabel 3. Historik over indhold af DMS i de 4 boringer tilknyttet Smidstrup Vandværk.

Indhold af DMS µg/l				
Prøvedato	182.35a	182.35b	182.131	182.554
5. februar 2019	0,28	0,26	0,026	
26. marts 2020	0,16	0,18	0,02	<0,01
6. oktober 2020	0,25	0,27		
15. september 2021	0,2	0,2	0,01	<0,01
6. juli 2022	0,1			
1. juli 2024		0,25	<0,01	

Udtalelse

Styrelsen for Patientsikkerhed er i forbindelse med overskridelsen målt d. 25. september 2025 ved forbrugers taphane blevet hørt telefonisk og har vurderet følgende d. 23. oktober 2025:

At indholdet af DMS i de koncentrationer der er påvist ved undersøgelsen af vand fra Smidstrup Vandværk, ikke udgør en umiddelbar sundhedsrisiko.

Hvis det vurderes, at vandværket i en periode må levere drikkevand, som ikke overholder kvalitetskravene, skal kommunen meddele en dispensation. Der skal findes en løsning, så vandkvaliteten forbedres.

Afgørelsen har været til udtalelse hos Styrelsen for Patientsikkerhed d. 9. februar 2026. Styrelsen for Patientsikkerhed meldte tilbage d. 2. marts 2026 og oplyste, at den sundhedsmæssige daglige acceptable indtagelse af DMS fra drikkevand er udregnet til at være 60 µg/l for voksne og 10 µg/l for børn jf. Miljøstyrelsens notat af 4. juni 2018 vedr. sundhedsmæssig vurdering af DMS. Miljøstyrelsens notat kan ses på bilag 2 i denne afgørelse.

Styrelsen for Patientsikkerhed havde ikke nogen bemærkninger til afgørelsen om dispensationen eller vilkårene heri.

Dispensationen har været i partshøring hos Smidstrup Vandværk fra d. 9. februar til d. 23. februar. Smidstrup Vandværk har ikke givet et høringssvar.

Klagevejledning

Det er muligt at klage over denne afgørelse. En eventuel klage skal indgives til Miljø- og Fødevareklagenævnet i henhold til vandforsyningslovens §§ 75 og 77.

Afgørelsen kan påklages af afgørelsens adressat og enhver der har en individuel eller væsentlig interesse i sagens udfald.

Klage skal indgives inden 4 uger efter offentliggørelse og skal indsendes via klageportalen.

Klageportalen findes via www.naevneneshus.dk, www.borger.dk eller www.virk.dk. Der logges på klageportalen med MIT-ID. En klage er indgivet når den er tilgængelig for Gribskov Kommune via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900,- kr. for borgere og 1.800,- kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk til Gribskov Kommune. Hvis Gribskov Kommune fastholder afgørelsen, sender Gribskov Kommune klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Man får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser klagen, hvis den sendes uden om klageportalen, medmindre man forinden er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Gribskov Kommune. Gribskov Kommune videresender herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt man kan blive fritaget. Se betingelser for at blive fritaget på www.naevneneshus.dk.

Denne tilladelse kan desuden indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den er meddelt eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder fra den endelige afgørelse er meddelt.

Med venlig hilsen

Mads Honoré Hansen

Center for Teknik og
Borgerservice
Natur, Vand og Vej

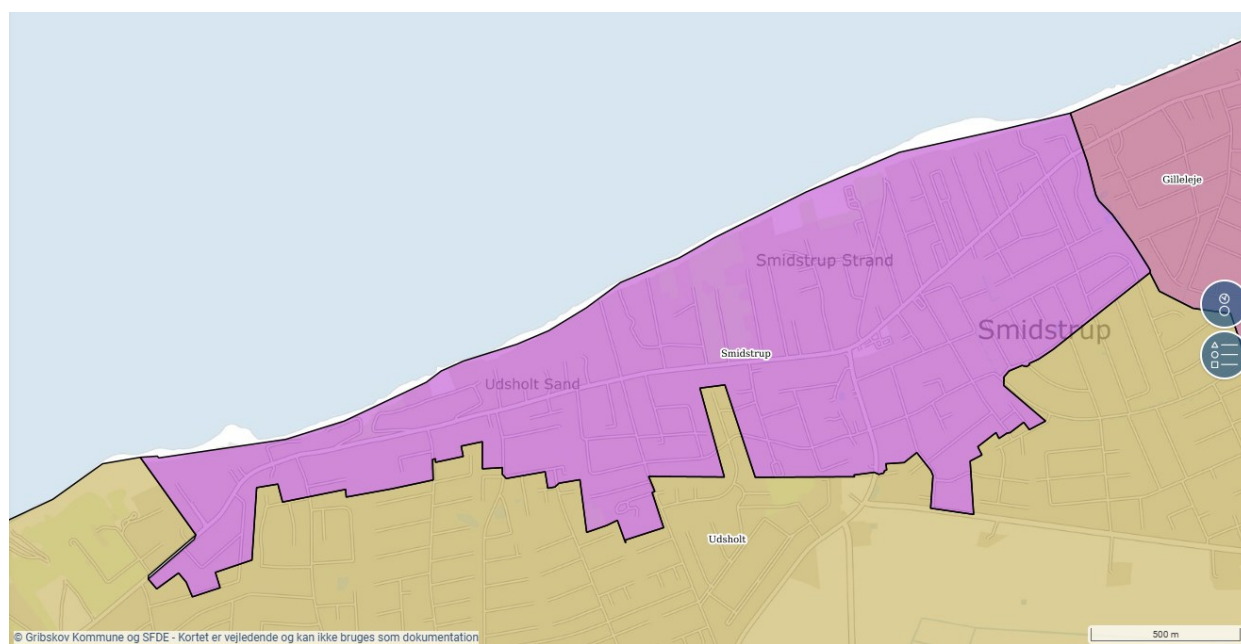
Gribskov Kommune

Rådhusvej 3, 3200 Helsingør
Telefon: 72 49 60 00

Kopi sendt til

- Styrelsen for Patientsikkerhed, trost@stps.dk
- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Bilag 1 Smidstrup Vandværk forsyningsområde

Bilag 2 MST sundhedsmæssig vurdering af DMS fra 2018

**Ministry of Environment
and Food of Denmark**

Environmental
Protection Agency

NOTAT

Pesticides and Biocides
Ref. SUHOU
June 4. 2018
Rev. June 6. 2018

Sundhedsmæssig vurdering af DMS – et nedbrydningsprodukt af tolylfluamid

Problemstilling

I drikkevandsboringer er der påvist fund af DMS (N,N-Dimethylsulfoamid) på over 0,1 µg/L. DMS er et nedbrydningsprodukt af pesticiderne tolylfluamid og dichlofluamid.

Baggrund

Dichlofluamid har ikke været godkendt som pesticid i Danmark eller EU.

Tolylfluamid blev tilbagekaldt i Danmark i 2007 og forbudt i EU som pesticid i 2010 pga. af nedsivning af DMS til grundvandet og dannelsen af nitrosaminer af DMS ved ozonering af drikkevand. DMS blev vurderet af Medlemslandet Finland i 2008.

Sundhedsvurdering af DMS

Den akutte orale toksicitet af DMS er lav (over 2000 mg/kg).

DMS er undersøgt i et sub-akut (28-dage) studie i rotter, hvor dyrene fik 250, 500, 2500 og 12000 ppm i henhold til OECD TG 423. Der sås øget mineralisering i nyrerne hos hunner ved den højeste dosis testet (1000 mg/kg/dag), men frekvensen var indenfor de historiske kontroller. Der blev ikke lavet histopatologiske undersøgelser af nyrerne ved de lavere doser, så detaljeret dosis-respons sammenhænge kan ikke vurderes. Grundet de manglende undersøgelser ved midt-doserne blev der ikke fastsat en NOAEL. Der blev ikke observeret andre effekter i studiet.

DMS er ikke mutagen undersøgt i bakterie og pattedyrsceller in vitro. Der er lavet en in vivo mikronukleus test i mus, hvor erythrocytter fra knoglemarven blev undersøgt. Der var tegn på generel toksicitet hos musene og ingen stigning i mikronukleus-frekvensen. Imidlertid blev det ikke vist, at der var en tilstrækkelig eksponering af knoglemarven, og derfor kan det ikke på baggrund af studiet konkluderes om DMS skader arveanlæggene (har klastogene/aneugene egenskaber).

Tolylfluamid og DMS har også været vurderet som biocid i 2009. Her kom man frem til pga. de samme data, at DMS ikke giver skader på arveanlæggene, fordi der var anden evidens på, at der var

tilstrækkelig eksponering af erythrocytter i knoglemarven. Endvidere fastsatte man et NOAEL på 200 mg/kg/dag i det sub-akutte rotte-studie.

Til fastsættelse af en ADI skal der laves en lang række flere ekstrapolationer end sædvanligt, idet der kun foreligger et sub-akut studie og en ADI skal dække en kronisk eksponering herunder også potentiel ikke-genotoksisk-medieret carcinogenicitet. EFSA (2012) kunne ikke anbefale en specifik usikkerhedsfaktor for sådan en ekstrapolering, men ECHA forslår en værdi på 6, mens EMA bruger 10. Derudover, for at tage højde for øvrige usikkerheder ved den meget begrænsede database for DMS, bruger Miljøstyrelsen i denne sag en ekstra usikkerhedsfaktor på 10.

Til denne sundhedsmæssige vurdering af DMS i forbindelse med fund i drikkevandet benytter Miljøstyrelsen således en ekstra usikkerhedsfaktor på 10x10 udover den gængse usikkerhedsfaktor på 100, der tager højde for intra- og inter-species ekstrapoleringen. I alt bruges derfor en usikkerhedsfaktor på 10.000 til fastsættelse af ADI'en. Det vil sige, at ADI'en kan tentativt sættes til $200 \text{ mg/kg/dag} / 100 \times 10 \times 10 = 0,02 \text{ mg/kg/dag}$.

Ifølge WHO kriterierne må eksponering via drikkevand ikke udgøre mere end 10 % af ADI. Forudsat at en voksen person drikker 2 liter/dag og vejer 60 kg, vil drikkevandsgrænsen for DMS således være

$$[(0,02 \times 60)/10]/2 = \mathbf{0,06 \text{ mg/L} = 60 \text{ }\mu\text{g/l}}$$

For børn fra ca. 3-12 mdr. gælder en anden sundhedsmæssige drikkevandsgrænse, idet man antager en vægt for børn på 5 kg og et dagligt drikkevandsindtag på 1 liter:

$$[(0,02 \times 5)/10]/1 = \mathbf{0,01 \text{ mg/L} = 10 \text{ }\mu\text{g/l}}$$

For så vidt angår børn vil den sundhedsmæssige drikkevandsgrænse på 10 µg/l være betydeligt over det aktuelle maksimale fund på 0,24 µg/l.

Konklusion

Miljøstyrelsen vurderer, at indtag af drikkevand indeholdende DMS i de koncentrationer, der er fundet i de aktuelle drikkevandsprøver ikke udgør en sundhedsmæssig risiko. Der er i den aktuelle risikovurdering af DMS taget hensyn til, at evidensen er yderst sparsom specielt med hensyn til kronisk eksponering. Styrelsen for Patientsikkerhed er enig i denne vurdering.